

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	17 maart 2026	n.v.t.

Onderwerp

Vestigingsplaatskeuze nieuw provinciaal archeologisch depot voor bodemvondsten

Advies

1. In te stemmen met ECC-Helicon als vestigingsplaats van het nieuw provinciaal archeologisch depot, onder opschortende voorwaarde van een marktconforme huurovereenkomst.
2. Vast te stellen de GS-brief aan Provinciale Staten waarmee Provinciale Staten worden geïnformeerd over het besluit van Gedeputeerde Staten inzake de vestigingsplaatskeuze van het nieuw provinciaal archeologisch depot onder opschortende voorwaarde van een marktconforme huurovereenkomst.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting inzake de vestigingsplaatskeuze van het nieuw provinciaal archeologisch depot onder opschortende voorwaarde van een marktconforme huurovereenkomst.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

- GS-brief aan Provinciale Staten (d.d. 9 november 2021) met daarin een rangorde van vestigingsplaatsen voor het nieuw provinciaal archeologisch depot.
- GS-brief aan Provinciale Staten over ECC-Helicon als vestigingsplaats voor het nieuw provinciaal archeologisch depot.
- De publiekssamenvatting over de vestigingsplaatskeuze van het nieuw provinciaal archeologisch depot.

1 Toelichting voor het College

Op 18 mei 2022 heeft de provincie de Uitwatering in Katwijk aangewezen als voorkeurslocatie voor het nieuw provinciaal archeologisch depot, waarbij het archeologisch depot onderdeel werd van het nieuwe Limes Erfgoedcentrum (zie ook [Statenbesluit 7445](#)). Door het ontbreken van een sluitende exploitatiebegroting, de onzekerheid over het verkrijgen van subsidies en de onduidelijkheid over een potentiële exploitant, is op 10 juli 2025 door de gemeenteraad van Katwijk besloten om niet verder te gaan met het Limes Erfgoedcentrum.

Omdat het nieuw archeologisch depot dus niet meer kan worden gevestigd in Katwijk dient GS een nieuwe vestigingsplaatskeuze te maken. Bij deze vestigingsplaatskeuze kan gebruik worden gemaakt van de beschreven locatiestudie in de GS-brief aan PS (d.d. 9 november 2021) met daarin een rangorde van vestigingsplaatsen voor het nieuw archeologisch depot. Na de voorkeurslocatie Katwijk is als alternatief ECC-Helicon (nummer 2) en daarna Archeon (nummer 3) aangewezen. Beide zijn gelegen aan de zuidkant van Alphen aan den Rijn. De nummer 2 op de lijst (ECC-Helicon) is daarom een voor de hand liggend alternatief onder de opschortende voorwaarde van een marktconforme huurovereenkomst tussen ECC-Helicon en de provincie, waarin zowel het provinciaal belang als de wettelijke instandhoudingsplicht voor het erfgoeddepot voldoende zijn gewaarborgd. Indien deze marktconforme huurovereenkomst niet kan worden gesloten zal de keuze voor deze vestigingslocatie komen te vervallen.

GS kan de vestigingsplaatskeuze voor ECC-Helicon maken op basis van de onderstaande argumentatie.

1. De te huren vloeroppervlakte en ruimten worden afgestemd op de collectieontwikkeling. In Katwijk had een groot deel van het archeologisch depot de eerste jaren leeggestaan i.v.m. de toekomstige collectiegroei, aangezien daar het depotgebouw groot genoeg zou moeten zijn om 30 jaar vooruit te kunnen (i.v.m. de afschrijvingstermijn van 30 jaar).
2. Omdat niet de provinciale depotmedewerkers, maar de medewerkers van ECC-Helicon het gehuurde depotgebouw exploiteren, op een wijze die gericht is op het creëren van de juiste klimatologische omstandigheden, kunnen de provinciale depotmedewerkers worden ontzorgd. Hierdoor kunnen de provinciale depotmedewerkers zich concentreren op de wettelijke kerntaken. Dit komt het behoud van de collectie ten goede. Bovendien zorgt dit voor kostenbesparingen t.o.v. het zelfstandig 'stand-alone' ontwikkelen van een archeologisch depot (zoals in Katwijk), aangezien de provinciale depotmedewerkers geen tijd meer hoeven te besteden aan gebouwbeheer (zoals het voorkomen van schimmelvorming).
3. Er is synergie mogelijk tussen het archeologisch depot en gerenommeerde (museale) instellingen - zoals Erfgoed Leiden en Museum Hoge Woerd - die ook depotruimte huren van ECC-Helicon. Met deze huurders, die een vergelijkbare collectie hebben (zoals Romeinse bodemvondsten uit de Limesroute), kan worden samengewerkt door

bijvoorbeeld een gezamenlijke quarantaine-, conserverings- en/of restauratieruimte te gebruiken. Ook dit zorgt voor kostenbesparingen t.o.v. het zelfstandig 'stand-alone' ontwikkelen van een archeologisch depot, aangezien in Katwijk bijvoorbeeld restauratieruimten slechts 1 of 2 uur dag zouden worden gebruikt.

4. De nieuwbouwlocatie van ECC-Helicon - op het bedrijventerrein Schans II - ligt op steenworp afstand van het Archeon. Hier is ook het provinciaal Archeologiehuis gevestigd. Onderdeel van dit Archeologiehuis is het Provinciaal Archeologisch Centrum (PAC) en de Archeologische Werkgemeenschap Nederland (AWN). Bij het AWN is een groeiende groep vrijwilligers actief op het gebied van archeologie. Met zowel het Archeon als het Archeologiehuis bestaan al maatschappelijke en culturele samenwerkingsverbanden die verder kunnen worden versterkt als het provinciaal archeologisch depot wordt gehuisvest bij ECC-Helicon.

5. De nieuwe depotfaciliteiten van ECC-Helicon zullen worden gebouwd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie' (KNA). Aan deze kwaliteitsnormen wordt op de huidige locatie niet geheel voldaan, omdat in de verouderde opslagloodsen bijvoorbeeld in de zomer niet altijd de gewenste relatieve luchtvochtigheid kan worden gehaald. Het voldoen aan deze kwaliteitsnormen zal bijdragen aan het behoud van de collectie. Bovendien wordt bij ECC-Helicon voldaan aan de hoogste veiligheidsnormen voor inbraak en brand.

6. Het nieuwe erfgoeddepot van ECC-Helicon is een zeer duurzame oplossing, aangezien het zogenaamde passieve depotfaciliteiten zijn, waar zonder extra energieverbruik de hoogste klimaatnormen voor museale opslag worden gehaald. Naar verwachting kan ECC-Helicon op termijn ook 'off-the-grid' opereren.

7. Tijdens de lokatiestudie in 2021 was er nog geen publieksfunctie mogelijk, maar inmiddels kan ECC-Helicon ook ontvangst- en leesruimten aanbieden, alsmede een conferentiefunctie. Mogelijk kan de bezoekersfunctie verder worden uitgebreid op verzoek van de provincie. Dus naast sec depotopslag met conserveringsfaciliteiten kan ECC-Helicon ook de bezoekersfunctie aanbieden en samenwerking met zittende huurders, wat kan resulteren in kostenbesparingen t.o.v. het zelfstandig 'stand-alone' ontwikkelen van een archeologisch depot.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 1 - Samen werken aan Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Financiële en fiscale aspecten zijn pas aan de orde bij het besluit tot het aangaan van een nieuwe marktconforme huurovereenkomst c.q. het uitbreiden van de bestaande huurovereenkomst met ECC-Helicon.

Juridisch kader

De vestigingsplaatskeuze voor ECC-Helicon is pas definitief als aan de opschortende voorwaarde van een marktconforme huurovereenkomst tussen ECC-Helicon en de provincie is voldaan, waarin zowel het provinciaal belang als de wettelijke instandhoudingsplicht voor het erfgoeddepot voldoende zijn geborgd. Verder is het van belang dat de provincie geen opdrachtgever is van de bouw van het archeologisch depot, maar dat ECC-Helicon voor eigen rekening en risico gaat uitbreiden, anders is het project aanbestedingsplichtig (zie artikel 2.24 sub b van de aanbestedingswet). Dit betekent dat de provincie geen gedetailleerde specificaties of verregaande eisen kunnen stellen aan de nieuwbouw. Ook het opleggen van een bouwplicht kan het aanbestedingsplichtig maken. Als het huren van het nieuwe depotgebouw aanbestedingsplichtig is, kan de provincie niet 1-op-1 een huurovereenkomst sluiten met ECC-Helicon.

2 Voorafgaande besluitvorming

Op basis van de erfgoedwet is de provincie wettelijk verplicht tot het verantwoord bewaren en toegankelijk maken van bodemvondsten en documentatie rondom opgravingen. Het huidige archeologisch depot in Alphen aan den Rijn, onderdeel van een voormalig defensiecomplex, wordt gehuurd van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Omdat de grenzen van de opslagcapaciteit bereikt zijn is een extra opslagloods aangehuurd (tot 31-12-2029) op hetzelfde bedrijventerrein, zodat het provinciale erfgoeddepot op 1 centrale locatie blijft gehuisvest. Deze voormalige defensieloods wordt zoveel mogelijk aangepast om te fungeren als archeologisch depot, maar het zal een uitdaging blijven om de juiste (klimatologische) bewaaromstandigheden te garanderen voor met name kwetsbaar bodemvondstmateriaal in de zomermaanden. Rond de huurbeëindigingsdatum zal alle opslagruimte op het terrein van het archeologisch depot benut zijn. Daarna is uitbreiding niet meer mogelijk en zal het nieuw archeologisch depot gereed dienen te zijn. Daarom dient GS een nieuwe vestigingsplaatskeuze te maken.

In 2021 ging de huisvesting van het archeologisch depot op het terrein van het Archeon in Alphen aan de Rijn niet door, door het gebrek aan overeenstemming binnen het bestuur van het Archeon over 'good governance'. Vervolgens is een locatiestudie gemaakt naar mogelijke vestigingsplaatsen van het archeologisch depot. Deze locatiestudie is beschreven in de bijgaande GS-brief aan PS (d.d. 9 november 2021) met daarin een rangorde van vestigingsplaatsen voor het nieuw archeologisch depot. Als voorkeurslocatie werd de Uitwatering in Katwijk aangewezen en als alternatief ECC-Helicon in Alphen aan den Rijn. Nu Katwijk niet doorgaat, omdat de gemeenteraad van Katwijk het benodigde krediet te hoog vond, kan worden teruggeregpen naar het alternatief ECC-Helicon.

3 Proces

Als GS besluiten dat ECC-Helicon de nieuwe vestigingsplaats wordt van het archeologisch depot, dan kan met ECC-Helicon een marktconforme huurovereenkomst worden aangegaan – onder het ambtelijk mandaat van Grondzaken – waarin het provinciale belang en de wettelijke instandhoudingsplicht voor het archeologisch depot voldoende geborgd zijn. Indien hieraan niet wordt voldaan, zal de keuze voor deze vestigingslocatie komen te vervallen.

4 Participatie en rolneming

N.v.t.

5 Communicatiestrategie

Na het vaststellen van ECC-Helicon als nieuwe vestigingsplaats van het archeologisch depot, wordt deze vestigingsplaatskeuze met een GS-brief aan Provinciale Staten toegelicht. Verder wordt niet breed gecommuniceerd over dit besluit. De ervaring uit de afgelopen jaren leert dat hier mogelijk wel media-aandacht voor zal zijn.